

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 29. europaudvalgsmøde

Dato: torsdag den 15. april 2021

Tidspunkt: kl. 12.30

Sted: vær. 2-133

Til stede: Jens Joel (S), Mogens Jensen (S), Christian Rabjerg Madsen (S), Henrik Vinther (RV), Søren Søndergaard (EL), Jan E. Jørgensen (V), Kim Valentin (V), Troels Lund Poulsen (V), René Christensen (DF), Orla Østerby (UFG), Katarina Ammitzbøll (KF) og Peter Seier Christensen (NB).

Desuden deltog: Finansminister Nicolai Wammen, transportminister Benny Engelbrecht, erhvervsminister Simon Kollerup og udenrigsminister Jeppe Kofod.

Jan E. Jørgensen fungerede som formand under hele mødet.

L Punkt 1. Samråd med finansministeren vedr. indholdet af det danske konvergensprogram 2021 og nationale reformprogram (enslydende samrådsspørgsmål er stillet på FIU alm. del – samrådsspørgsmål K)

KOM (2020) 0408 og KOM (2020) 0575

EUU alm. del (20) – samrådsspørgsmål O (samrådsspørgsmål O)

KOM (2020) 0408 – bilag 7 (fortroligt foreløbigt udkast til den danske genopretningsplan)

KOM (2020) 0408 – bilag 8 (kopi af svar fra FIU vedr. skitsen til genopretningsplanen)

Samrådsspørgsmål O:

Stillet af Eva Kjer Hansen (V) på vegne af udvalget

”Vil ministeren redegøre for indholdet af det danske konvergensprogram 2021 og nationale reformprogram, og herunder særligt den danske genopretningsplan i forbindelse med udmøntning af de forventede 11,5 mia. kr. fra genopretningsfaciliteten, som sendes til Kommissionen inden udgangen af april? Vil ministeren desuden orientere om den mulige kobling mellem det europæiske semester og overvågningen af landenes opfyldelse af deres genopretningsplaner og de tilknyttede udbetalinger af midler fra genopretningsfaciliteten frem mod 2026? Enslydende samrådsspørgsmål er stillet på FIU alm. del - samrådsspørgsmål K.”

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

FO Punkt 2. Kommissionens forslag til ændringsbudget nr. 2 til EU's budget for 2021

– *Forventes vedtaget i skriftlig procedure*

KOM (2021) 0201 og KOM (2021) 0200

KOM (2021) 0201 – bilag 2 (samlenotat)

EUU alm. del (20) – bilag 441 (kommenteret dagsorden)

Finansministeren: Forslaget til ændringsbudget 2 indebærer et øget forpligtelsesniveau på 261 mio. euro og et øget betalingsniveau på 253 mio. euro. Danmark finansierer godt 2 pct. af EU's udgifter. Derfor medfører forslaget isoleret set en stigning i det danske EU-bidrag i 2021 på ca. 43 mio. kr.

Langt størstedelen af merudgifterne i ændringsbudget 2 målrettes den fælleseuropæiske håndtering af covid-19-pandemien. Konkret foreslår Kommissionen at afsætte 156 mio. euro til EU's nødhjælpsinstrument og 60 mio. euro til Det Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdomme. Midlerne skal blandt andet bruges på det forberedende arbejde til udviklingen af et digitalt grønt certifikat, som har til formål at fremme den frie bevægelighed ved at sikre, at medlemslandenes certifikater for vaccination, test og covid-19-smitte kan snakke sammen – altså et EU-coronapas. Derudover skal sekventeringskapaciteten i medlemslandene styrkes med henblik på hurtigt at kunne påvise nye varianter af covid-19. Endelig udmøntes midler til specialiserede PCR-analyser, spildevandsmonitorering og til håndtering af eventuelle covid-relaterede behov, som måtte opstå.

Kommissionen oplyser, at man har fundet 8 mio. euro i omprioriteringer fra eksisterende bevillinger, som vil blive bragt i spil til finansieringen. Med ændringsbudgettet foreslår Kommissionen desuden at tilføje 48 mio. euro til Solidaritetsfonden med henblik på at kunne mobilisere i alt 484 mio. euro fra fonden. Midlerne tildeles en række lande til håndtering af de sundhedsmæssige konsekvenser ved covid-19 samt en række naturkatastrofer i 2020 i Frankrig og Grækenland. Endelig indeholder ændringsbudgettet en række tekniske justeringer, der skal ses som led i implementeringen af MFF-aftalen.

FO Regeringen støtter Kommissionens forslag til ændringsbudget 2. Covid-19 udgør en stor trussel for EU-borgernes sundhed og for samfundsøkonomien. Regeringen støtter derfor, at der fra EU's side gøres en aktiv indsats på områder, hvor der er behov for fælleseuropæiske svar.

Det gælder eksempelvis forslaget om et grønt digitalt certifikat, som flugter med regeringens ambition om at bruge coronapas til en sundhedsmæssigt sikker og forsvarlig genstart af rejseaktiviteten. Det gælder ligeledes midler til at styrke sekventeringskapaciteten i medlemslandene, så vi hurtigt kan påvise nye varianter af covid-19. Regeringen finder det desuden rigtigt, at EU-budgettet anvendes til at støtte medlemslande, som lider store tab som følge af naturkatastrofer, og til at hjælpe de lande, der er mest berørt af covid-19.

Regeringen anerkender, at merudgifterne i ændringsbudget 2 delvist modgås ved omprioriteringer inden for 2021-budgettets bevillinger. Vi ser dog gerne, at man går yderligere til værks med ompri-

oriteringer. Regeringen lægger således vægt på, at merudgifterne i videst muligt omfang finansieres ved omprioriteringer frem for ved merbidrag fra medlemslandene. Dette skal blandt andet ses i lyset af, at medlemslandenes finanspolitiske råderum er reduceret betydeligt som følge af covid-19.

Jan E. Jørgensen: Venstre støtter regeringens forhandlingsoplæg.

Den fungerende formand konkluderede, at der ikke var flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Nye Borgerlige havde ytret sig imod det.

Efterfølgende meddelte Dansk Folkeparti, at de ikke støttede regeringens forhandlingsoplæg.

Punkt 3. Uformel videokonference for EU's økonomi- og finansministre den 16. april 2021

EUU alm. del (20) – bilag 441 (kommenteret dagsorden)

Finansministeren forelagde alle sagerne til orientering.

1. Status for kapitalmarkedsunionen: Opdatering om et fælles europæisk adgangspunkt

– *Præsentation af Kommissionen*

KOM (2020) 0590

Videokonference 16/4-21 – Økofin – bilag 1 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (20) – bilag 375 (regeringens hørings svar vedr. etablering af ESAP)

Finansministeren: Økofin skal have en orientering om det løbende arbejde med EU's kapitalmarkedsunion. Det vil sige de tiltag, der skal udvikle de finansielle markeder i alle EU-lande for at fremme vækst og arbejdspladser. Kapitalmarkedsunionen har været drøftet løbende her i udvalget, senest forud for Økofin i december, hvor jeg præsenterede rådskonklusioner om det videre arbejde med kapitalmarkedsunionen.

På dette Økofin skal Kommissionen særligt orientere om arbejdet med et såkaldt fælleseuropæisk adgangspunkt, ESAP (European Single Access Point). Det er en portal i stil med de danske myndigheders internetside *virksom.dk*. ESAP skal således være en digital portal med offentlige finansielle og ikke-finansielle oplysninger om virksomheder i EU, herunder om bæredygtighed. ESAP skal fremme investeringer ved at gøre det let for investorer at sammenligne virksomheder på tværs af EU.

Regeringen støtter arbejdet med ESAP og særligt, at bæredygtighedsrelaterede oplysninger om virksomheder indarbejdes i portalen. Regeringen arbejder for, at ESAP så vidt muligt bygger på eksisterende systemer, f.eks. vedrørende rapportering af regnskabsoplysninger, og dermed ikke øger virksomhedernes byrder. Regeringen vil tage nærmere stilling til ESAP, når Kommissionen har fremsat forslag om ESAP ultimo 2021.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

2. Økonomisk genopretning i EU:

a) Den økonomiske situation

– Udveksling af synspunkter

Videokonference 16/4-21 – Økofin – bilag 1 (samlenotat side 10)

EUU alm. del (19) – bilag 487 (finansministerens brev og erklæring vedr. vk for EU's finansministre 23/3-20)

EUU alm. del (19) – bilag 467 (erklæring fra eurogruppens møde 16/3-20 vedr. covid-19 tiltag)

EUU alm. del (20) – bilag 247 (udvalgsmødereferat side 1099, landespecifikke anbefalinger senest behandlet i EEU 8/6-20)

KOM (2020) 0500 – bilag 1 (skriftlig forelæggelse 19/6-20 af landespecifikke anbefalinger)

Videokonference 16/4-20 – Økofin – bilag 2 (skriftlig forelæggelse af vk økofin 16/4-20)

Finansministeren: Økofin skal igen drøfte den økonomiske genopretning i EU, herunder den økonomiske situation, implementering af genopretningsfaciliteten og finansiering af genopretningsinstrumentet.

Med hensyn til den økonomiske situation har covid-19-krisen ramt de europæiske økonomier hårdt, og BNP er faldet betydeligt i 2020. De seneste prognoser fra IMF og ECB peger dog på, at tilbageslaget var mindre end tidligere ventet, både globalt og i EU. Lempelig finanspolitik og målrettede hjælpepakker har været med til at afbøde en del af tilbageslaget, men har samtidig øget underskud og gæld betydeligt i mange lande.

Både IMF og ECB forventer en delvis genopretning med relativt høj vækst i 2021, som vil fortsætte i 2022. Begge prognoser er behæftet med stor usikkerhed, da udviklingen i økonomien vil afhænge af pandemiens videre forløb og udrulningen af vacciner samt effekterne af inddæmningstiltag, genopretningspakker og gradvise genåbninger.

Kommissionen ventes på mødet at kommentere på den økonomiske situation, hvor Kommissionen også ventes at informere om status for implementeringen af EU's midlertidigt tilpassede statsstøtterammer, der blev indført sidste forår for at understøtte smidig gennemførelse af landenes hjælpepakker.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

b) Implementering af genopretningsfaciliteten (RRF)

– *Status/udveksling af synspunkter*

KOM (2020) 0408

Videokonference 16/4-21 – Økofin – bilag 1 (samlenotat side 15)

KOM (2020) 0408 – bilag 8 (kopi af svar fra FIU vedr. skitsen til genopretningsplanen)

KOM (2020) 0408 – bilag 7 (fortroligt foreløbigt udkast til den danske genopretningsplan)

KOM (2020) 0408 – bilag 6 (kopi af svar i FIU om dansk genopretningsplan om anvendelse af midler fra genopretningsfaciliteten)

KOM (2020) 0408 – bilag 5 (Kopi af svar i FIU om udbetaling af midler fra genopretningsfaciliteten)

KOM (2020) 0408 – bilag 4 (kopi af svar i SAU om forhandlingerne om genopretningsfonden u forhold til økonomisk støtte og EU's sortliste)

KOM (2020) 0408 – svar på spm. 1 om genopretningsplanens påvirkning på modtagerlandenes bruttogæld, fra finansministeren

KOM (2020) 0408 – svar på spm. 2 om, hvordan udpeges de grønne og digitale projekter fra dansk side, der forventes finansieret gennem genopretningsfonden (Recovery and Resilience Facility), fra finansministeren

KOM (2020) 0408 – spørgsmål 3 (spm. om anvendelse af midler fra EU's genopretningsfond)

KOM (2020) 0408 – spørgsmål 4 (spm. om efterlevelse af kriterier i art. 3 vedr. genopretningsfaciliteten)

KOM (2020) 0408 – spørgsmål 5 (spm. om kommunikation om anvendelse af midler)

KOM (2020) 0408 – spørgsmål 6 (spm. om manglende kommunikation til EUU om budgettering af midler)

EU-note (20) – E 16 (Løsning på budgetveto)

EUU alm. del (20) – bilag 401 (fortroligt udvalgsmødereferat side 1098, FO vedr. genopretningsfaciliteten forelagt EUU 16/6-20)

Finansministeren: Økofin skal endnu en gang drøfte status over arbejdet med at implementere EU's genopretningsfacilitet. Som vi tidligere har talt om her i udvalget, arbejder EU-landene på at færdiggøre deres genopretningsplaner, der skal afleveres til Kommissionen inden udgangen af april. Genopretningsplanerne beskriver de tiltag, som faciliteten skal finansiere, og skal i de kommende måneder godkendes af Økofin på basis af Kommissionens vurderinger.

I forbindelse med tidligere Økofin-drøftelser har flere lande præsenteret udkast til deres genopretningsplaner. Denne gang er vi blevet bedt om at præsentere vores udkast til den danske genopretningsplan. Det har vi takket ja til, hvilket jeg også redegjorde for i forbindelse med forelæggelsen af semestersamrådet.

Drøftelsen ventes derudover at fokusere på planernes overordnede prioriteter, herunder bidrag til den grønne og digitale omstilling samt tiltag til at bekæmpe mulig svig med genopretningsmidlerne.

Regeringen støtter EU-arbejdet med implementering af genopretningsfaciliteten og lægger vægt på, at landenes genopretningsplaner bidrager til den grønne omstilling.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

c) Finansiering af genopretningsinstrumentet

– *Præsentation af Kommissionen og udveksling af synspunkter*

KOM (2020) 0441

Videokonference 16/4-21 – Økofin – bilag 1 (samlenotat side 20)

EU-note (20) – E 23 (EU-note af 23/2-21 om ordningen for

EU's egne indtægter)

EU-note (20) – E 16 (EU-nyt: Løsning på budgetveto)

EUU alm. del (20) – bilag 401 (fortroligt udvalgsmødereferat side 1098, FO vedr. genopretningsfaciliteten forelagt EEU 16/6-20)

Finansministeren: Økofin skal endvidere gøre status over genopretningsinstrumentet, som tilvejebringer finansiering til genopretningsfaciliteten og andre EU-budgetprogrammer. Det foregår sådan, at EU optager fælles lån ved at udstede obligationer for 750 mia. euro. Kommissionen vil på Økofin orientere om sin plan for disse obligationsudstedelser, som blev offentliggjort den 14. april.

Planen indebærer, at en del af udstedelserne skal være grønne obligationer. Planen handler også om timing, rente og løbetid på de obligationer, som skal udstedes de kommende år, samt om den interne organisering af arbejdet i Kommissionen, risikostyring og involvering af private finansielle aktører, så udstedelserne kan forløbe bedst muligt.

Genopretningsinstrumentet og dets obligationsudstedelser kræver, at alle EU-lande ratificerer den nye ordning for EU-budgettets egne indtægter. På Økofin skal der gøres status over denne proces, som er i gang i alle EU-lande.

Med Folketingets beslutning den 23. marts (B 135) har Danmark ratificeret den nye ordning for egne indtægter.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

3. EU's udviklingsfinansielle arkitektur

– *Udveksling af synspunkter*

Videokonference 16/4-21 – Økofin – bilag 1 (samlenotat side 24)

EUU alm. del (19) – bilag 257 (udvalgsmødereferat side 319, senest behandlet i EUU 29/11-19)

Finansministeren: Økofin skal drøfte en rapport om europæisk udviklingsfinansiering. Det er en uafhængig rapport, der vurderer forskellige muligheder for at forbedre EU's udviklingsfinansielle arkitektur, dvs. rammer for finansiering af udviklingsaktiviteter. Formålet er mere effektivt at adressere klima- og udviklingsmæssige udfordringer uden for EU, særligt i lavindkomstlande.

Rapporten er en opfølgning på anbefalingerne i rapporten fra højniveaugruppen, som jeg forelagde for udvalget forud for Økofin i oktober 2019.

Den nye uafhængige rapport analyserer tre optioner:

Option A: Man opretter én Europæisk Bank for Klima og Bæredygtig Udvikling (ECSDB) i regi af EBRD, dvs. den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling.

Option B: En Europæisk Bank for Klima og Bæredygtig Udvikling oprettes som et datterselskab i den Europæiske Investeringsbank (EIB).

Option C: Man bygger videre på og forbedrer den eksisterende arkitektur – optionen kaldes også Status Quo+.

Rapporten er generelt blevet positivt modtaget af EU-landene. EU-landene ventes generelt at foretrække Status Quo+, der vurderes at kunne sikre bedre koordination og brug af eksisterende EU-programmer, og som anses for at være den mest omkostningseffektive og realistiske mulighed.

Rapporten ventes også drøftet på Rådet for udvikling (FAC-udvikling) i dette forår. Der ventes i denne forbindelse vedtaget rådskonklusioner.

Regeringen kan støtte den ventede konsensus om Status Quo+, og løsninger, der effektivt kan levere kvalitet, særligt i fattige og skrøbelige lande med fokus på Afrika syd for Sahara. EU skal levere et mere slagkraftigt bidrag i forbindelse med de store aktuelle udfordringer, herunder årsager til migration, og hjælpe landene med en grøn omstilling og håndtering af klimaforandringer. Det er bl.a. vigtigt at styrke samarbejdet mellem de nationale og europæiske aktører, Kommissionen, EIB, og EBRD, så man undgår overlap og huller i indsatsen.

Henrik Vinther: I regeringens holdning står der, at det på længere sigt kan føre til, at man opretter en bank. Hvad skal der efter finansministerens vurdering til, før det skridt kan tages?

Finansministeren: Det ville nok give bedst mening at få udviklingsministeren til at komme med sit perspektiv på, hvornår en sådan situation måtte være realistisk. Den generelle vurdering – som regeringen deler – er, at StatusQuo+-modellen vil kunne sikre en bedre koordination og brug af eksisterende EU-programmer og dermed være den mest omkostningseffektive måde at gøre det på. Det er klart, at det i sig selv vil kræve tid og kræfter, hvis man skal til at etablere et helt nyt instrument, og før man begiver sig ned ad den vej, skal man være rimelig overbevist om, at det vil give merværdi i forhold til at anvende eksisterende strukturer. På den baggrund – og som tingene står i

dag – mener vi i lighed med en række andre lande, at StatusQuo+-modellen er at foretrække. Med hensyn til hvad der måtte kunne ske på et tidspunkt ude i fremtiden på det udviklingspolitiske område, vil jeg henvise til udviklingsministeren.

4. Opfølgning på IMF- og G20-møderne 7.-11. april 2021

- *Information fra formandskabet og Kommissionen*
Videokonference 16/4-21 - økofin – bilag 1 (samlenotat side 31)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Implementering af EU-instrument til understøttelse af nationale lønkompensationsordninger (SURE)

- *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet den 16. april 2021, men ventes vedtaget i skriftlig procedure*

KOM (2021) 0164, KOM (2021) 0163, KOM (2021) 0165, KOM (2021) 0166, KOM (2021) 0167 og KOM (2021) 0168

Videokonference 16/4-21 – økofin – bilag 1 (samlenotat side 35)

KOM (2020) 0139 – bilag 5 (opfølgning på skriftlig forelæggelse vedr. retsakter om lån til 16 EU-lande)

KOM (2020) 0139 – bilag 4 (samlenotat og skriftlig forelæggelse 17/9-20, retsakter vedr. lån til 16 EU-lande)

KOM (2020) 0651 – bilag 3 (opfølgning på skriftlig forelæggelse vedr. retsakter om midlertidig støtte til Ungarn)

KOM (2020) 0651 – bilag 2 (skriftlig forelæggelse 22/10-20 vedr. retsakter om midlertidig støtte til Ungarn)

KOM (2020) 0754 – bilag 2 (skriftlig forelæggelse 23/11-20 vedr. nationale lønkompensationsordninger i Irland)

KOM (2020) 0139 – svar på spm. 4 om udbetalinger/udstedelser under SURE, fra finansministeren

KOM (2020) 0139 – svar på spm. 3 om, hvilke sundhedsrelaterede tiltag på arbejdspladsen der kan finansieres via SURE, fra finansministeren

KOM (2020) 0139 – svar på spm. 2 om, hvorvidt der stadig vil være behov for de nationale garantier for Kommissionens lånoptag til finansiering af SURE, hvis EU's budgetloft hæves som led i oprettelsen af en covid-19-genopretningsfond, fra finansministeren

KOM (2020) 0139 – svar på spm. 1 om, hvilke vilkår der kommer til at gælde for lånene i lønkompensationsordningen (SURE), fra finansministeren

EUU alm. del (19) – bilag 629 (udvalgsmødereferat side 809 FO, forhandlingsoplæg forelagt EUU 6/4-20)

EUU alm. del (19) – bilag 780 (udvalgsmødereferat side 951, behandlet i EUU 19/5-20)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

6. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

7. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

FO Punkt 4. Forslag til Kommissionens gennemførelsesretsakt vedrørende tiltag i forbindelse med RP3 – Performance and Charging Scheme (komitésag)

EUU alm. del (20) – bilag 425 (samlenotat)

EUU alm. del (20) – bilag 441 (kommenteret dagsorden)

Transportministeren: Jeg vil i dag forelægge en komitésag om fastlæggelse af EU's præstationsmål for lufttrafikstyring for perioden 2020-24 som forhandlingsoplæg. Sagen omhandler, hvilke krav der på europæisk niveau stilles til trafikstyring af den civile luftfart.

Lufttrafikstyring

Flyvninger i det danske luftrum bliver kontrolleret og styret af det statsejede selskab Naviair. Normalt bliver de tjenester, som Naviair leverer, finansieret af afgifter, som bliver betalt både af fly, der letter fra danske lufthavne, og af fly, der flyver igennem det danske luftrum uden at lande.

Det er ingen hemmelighed, at covid-19-krisen har medført et voldsomt fald i lufttrafikken. For Naviair og luftfartstjenester i andre lande har det betydet, at deres indtægtsgrundlag er forsvundet. Samtidig har virksomhederne fortsat udgifter til deres medarbejdere, og trods det lave niveau af trafik har de fortsat en forpligtelse til at levere luftfartstjenester døgnet rundt.

Kommissionens forslag til nye præstationsmål

Hvert 5. år fastlægges på europæisk niveau en plan for luftfartstjenesters tilladte omkostninger og forventede indtjening. I forbindelse med fastlæggelse af denne plan fremsatte Kommissionen et forslag til nye præstationsmål for sikkerhed, miljø, kapacitet og omkostningseffektivitet i marts i år. Forslaget har været behandlet i Komiteen for Det Fælles Europæiske Luftrum.

Sikkerhed i luftfarten vil naturligvis altid blive prioriteret højest, men høje krav til omkostningseffektivitet kan betyde, at det er sværere at levere på kravene til miljø og kapacitet. Kommissionens udspil lagde op til at præstationsmålet for sikkerhed skulle fastholdes, fordi det uanset trafikniveauet er vigtigt med et højt sikkerhedsniveau.

Hvad angår præstationsmålet for miljø, lever Naviair allerede op til målet i dansk luftrum, i og med at der arbejdes for altid at tildele flyene så direkte ruter som muligt.

For kapacitet var det europæiske luftrum forud for covid-19-krisen stærkt plaget af manglende kapacitet i luftrummet. Kommissionen havde derfor i sit forslag til præstationsmål for kapacitet sat ekstra høje krav.

Luftfartstjenester blev af Kommissionen i 2020 opfordret til at nedbringe deres omkostninger af hensyn til den lavere trafik. I gennemsnit er det i EU kun lykkedes at reducere omkostningerne med 1 pct. i forhold til det faktiske omkostningsniveau i 2019. På grund af den lave reduktion har Kommissionen vurderet, at der er behov for yderligere omkostningsreduktioner i perioden. Derfor fremsatte Kommissionen et forslag, hvor der blev lagt op til, at der hvert år fra 2020-24 skal være en besparelse på minimum 10 pct. i forhold til luftfartstjenesternes faktiske omkostninger i 2019.

Udviklingen i trafikken har betydning for, hvor stor en omkostningsreduktion luftfartstjenesterne skal levere. Det har det, fordi omkostningerne bliver opgjort som de enhedsomkostninger, der er forbundet ved at betjene ét fly. Da trafikken udvikler sig forskelligt i EU, vil der være regionale forskelle på,

hvor meget omkostningsniveauet skal reduceres. I Danmark ventes trafikken at udvikle sig langsommere end gennemsnittet i EU. Derfor skal Danmark forventeligt reducere mere i de samlede omkostninger for at nå målet. Kommissionens forslag mødte dog betydelig modstand fra medlemslandene.

Det er vores vurdering, at luftfartstjenesterne ikke kan levere en omkostningsreduktion af den pågældende størrelse, uden at det får negative konsekvenser for nødvendige investeringer og mulighederne for at opfylde målene på miljø og kapacitet.

Kommissionens kompromisforslag

Kommissionen fremsatte derfor den 24. marts et kompromisforslag, hvor omkostningerne i stedet skal reduceres til 93 pct. af 2019 niveauet i årene 2020 til 2022, herefter til 94 pct. i 2023 og endelig til 95 pct. i 2024. Samtidig lagde Kommissionen vægt på, at der vil blive taget hensyn til lokale forhold, når de nationale præstationsplaner skal vurderes. Det betyder, at der sandsynligvis vil blive taget et vist hensyn til, at Danmark forventes at have lavere trafikvækst end EU-gennemsnittet. Kommissionens kompromisforslag mødte dog også modstand, og flere medlemslande ser gerne, at sparekravet bliver reduceret endnu mere.

Konsekvenser for Naviair

Ligesom resten af luftfartsbranchen har Naviair haft et hårdt år. Naviairs kapitalreserver er brugt, og det har været nødvendigt med et statsgaranteret lån, for at Naviair kunne overleve. Naviair har dog oplyst, at de forventer at kunne håndtere de sparekrav, som Kommission har lagt op til i sit seneste forslag. Det vil til gengæld medføre en længere tilbagebetaling af lånet, og Naviair vil ikke opbygge sin kapitalreserver i perioden 2020-2024. Det er samtidig under forudsætning af, at der findes en aftale med Kommissionen, som tager hensyn til den forventede lavere trafikudvikling i Danmark.

Kommissionen seneste forslag er med andre ord på kanten af, hvad Naviair kan klare. Som nogen måske husker, var Naviair igennem en nedskæringsrunde i efteråret, som blev håndteret ved frivillig afgang. Det er Naviairs vurdering, at de nye foreslåede besparelser kan håndteres uden yderligere afskedigelser i virksomheden.

Vurdering af forslaget

Overordnet set er det positivt, at der med forslaget kommer klare krav til sikkerhed, miljø og kapacitet. Det er også fornuftigt, at der stilles krav til omkostningseffektivitet, da flyselskaberne er i en svær situation og derfor ikke skal betale unødigt høje afgifter.

Det er dog vigtigt, at kravene til omkostningseffektivitet ikke betyder, at der skal foretages for store besparelser i Naviair, da Naviair allerede er presset økonomisk på grund af de manglende indtægter under covid-19-krisen. Det er også vigtigt, at besparelserne ikke går ud over muligheden for, at de europæiske luftfartstjenester kan levere en god service til gavn for miljøet og kapaciteten i det europæiske luftrum.

Der er planlagt en ny behandling af forslaget den 13. april 2021, men det er uvist, om Kommissionen vil komme med et revideret forslag på mødet, eller om forhandlingerne vil tage udgangspunkt i Kommissionens nuværende kompromisforslag.

FO Regeringens forhandlingsoplæg er på den baggrund, at man fra dansk side overordnet kan støtte det foreliggende kompromisforslag, men

- lægger afgørende vægt på, at tabet for Naviair ikke bliver større, end virksomheden kan overleve uden behov for tilførsel af egenkapital;
- lægger vægt på, at de europæiske mål for safety, miljø og kapacitet ikke bliver lavere end foreslået af Kommissionen, og om muligt styrkes; og
- arbejder for, at der i arbejdet med de nationale præstationsplaner tages højde for forskelle i den regionale trafikudvikling, når luftfartstjenestudøvernes omkostningsniveau fastlægges.

Søren Søndergaard: Jeg håber ikke, at vi har meddelt, at vi bakker op om forhandlingsoplægget. Mig bekendt er det relateret til et forslag, som vi behandlede i august 2020. Da stemte vi imod, og vores udgangspunkt er det samme. Jeg kunne godt tænke mig at vide, hvad der ville ske, hvis det var op til luftfartsselskaberne selv at dække omkostningerne.

Transportministeren: Kommissionen lægger op til, at luftfartsselskaberne selv betaler for de faktiske omkostninger, hvilket grundlæggende er måden at finansiere lufttrafikstyring på. Naviairs økonomi hviler dermed i sig selv. Spørgsmålet er i stedet, hvor lang en periode, at det kommer til at ske over. Hvad end der er ét eller hundrede fly på himlen, er der ikke den store forskel på beredskabet. Derfor har den gennemsnitlige besparelse på trods af den kraftigt reducerede flytrafik ikke været på mere end 1 pct. på tværs af Europa, og det demonstrerer meget godt de omkostninger, der bliver lagt over på luftfartsselskaberne. Det vil ske med forsinkelse: Over tid vil man se det samlet i afregningen. Vi beder om det skærpede mandat med afgørende vægt på, at tabet for Naviair ikke bliver større, end at virksomheden kan overleve uden behov for tilførsel af egenkapital.

Søren Søndergaard: Set fra Enhedslistens synspunkt er covid-19-tiden måske en lidt barsk forsmag på, hvad man kan forestille sig kommer til at ske for luftfarten. At der skal flyves mindre, er et udgangspunkt for Enhedslisten, og det er bl.a. derfor, at vi arbejder for hurtigere togforbindelser i Europa og i Danmark. Flytrafikken skal begrænses, og folk skal have gode, hurtige og billige alternativer. Efter vores mening er det derfor et must, at man indstiller sig på mindre flytrafik, og flybranchen og luftfartsselskaberne må jo tilvænne sig den situation. Det samme gælder angående prisniveauet. Men det virker, som om jeg havde misforstået forhandlingsoplægget til at begynde med, fordi nu lyder det på ministeren, som om de penge, der skal betales og hele tiden har skullet betales, faktisk *vil* blive betalt af luftfartsselskaberne – bare med en vis forsinkelse. Hvis det er korrekt forstået, kan vi alligevel støtte forhandlingsoplægget.

Transportministeren: Det er helt korrekt forstået. Vi har brug for at få mandat til at lægge afgørende vægt på, at Naviair i sidste ende ikke skal tvinges til at skære så hårdt i deres omkostninger, at de har de nødvendige indtægter til at dække udgifterne i forbindelse med at yde den sikkerhed, som jo er afgørende. Uanset om der er få eller mange fly på himlen, koster det at have en flysikkerhed; folk skal sidde i døgndrift og holde øje, og der er grænser for, hvor mange timer, man kan sidde ved skærmen, når man skal være fokuseret hele tiden. Der er nogle meget klare og præcise retningslinjer for sikkerheden, og det er umuligt at gå kompromis med det. Det koster nu engang penge, og som Søren Søndergaard siger, er det i sidste ende luftfartindustrien selv, der skal betale. Derfor har vi brug for et mandat, der sikrer, at meromkostningen bliver dækket af de rater for 2023, som selskaberne skal betale for.

Søren Søndergaard: Nu lægger regeringen jo afgørende vægt på punkt. Hvad sker der, hvis den afgørende vægt ikke bliver efterlevet? Hvad sker der formelt i beslutningsprocessen? Og hvad vil der ske der med Naviair? Jeg går ikke ud fra, at vi kan havne i en situation, hvor Naviair bliver tvunget til at skære så meget i deres budgetter, at de ikke kan leve op til sikkerhedskravene, uanset hvad der sker. Vil det i så fald betyde, at Naviair må komme til den danske stat, eller betyder det, at der skal laves et nyt selskab? Selvfølgelig skal Naviair ikke nedskæres så meget, at det går ud over sikkerheden, og jeg forstår, at det er, hvad regeringen forsøger at forhindre. Det har Enhedslistens fulde opbakning til. Men hvad vil der konkret ske, hvis de bliver tvunget til det?

Transportministeren: Det er et relevant spørgsmål. Først og fremmest er det ikke kun Danmark, som har fokus på denne problematik. Flere af de store lande er også imod for høje besparelseskrav. Hvis man alligevel skulle havne i en situation, hvor der bliver stemt for et forslag af et flertal, som medfører, at omkostningerne bliver for høje for Naviair, må vi tage stilling til situationen da. I min opfattelse vil det ikke være realistisk. Vi vurderer Kommissionens forslag som inden for det rimelige set fra et økonomisk perspektiv, men skulle de positive vinde vende, må vi jo tage stilling til det der. Som udgangspunkt er Naviair et statsejet selskab, som selv har ansvar for at træffe de nødvendige konklusioner, men i sidste ende kan det få statsfinansielle omkostninger. Den situation vil vi selvfølgelig helst undgå, hvilket er årsagen til at bede om det klare mandat. På den måde kan Danmark klart udtrykke sin position.

Den fungerende formand: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet ingen partier har ytret sig imod det.

FO Punkt 5. Gennemførelsesretsakt om det tekniske system til understøttelse af grænseoverskridende automatisk udveksling af dokumentation og anvendelsen af engangsprincippet

– *Vedtagelse*

EUU alm. del (20) – bilag 412 (sammenfatning)

EUU alm. del (20) – bilag 441 (kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (171) – bilag 187 (udvalgsmødereferat side 255 FO, forhandlingsoplæg forelagt EEU 17/11-17)

Erhvervsministeren: Gennemførelsesretsakten er fremsat for, at medlemslandene kan implementere bestemmelser fra forordningen om en fælles digital portal, der blev vedtaget i 2018 med bred støtte fra EU-landene. Denne gennemførelsesretsakt skal vedtages inden den 12. juni 2021.

Der har siden vedtagelsen af forordningen været arbejdet med at implementere portalen, og i december sidste år fandt første del af forordningen anvendelse. Det blev dermed muligt at tilgå information om rettigheder og pligter for EU-borgere og -virksomheder inden for en række områder. De kan finde information om, hvilke online- og offline-procedurer, f.eks. ansøgninger, indberetninger og anmeldelser, myndighederne kræver. Det kan være oplysninger om ens rettigheder som arbejdstager, hvordan man flytter sin virksomhed til et andet EU-land, eller hvordan man søger ind på en videregående uddannelse i et andet EU-land.

I december 2023 skal det så være muligt at gennemføre nogle af disse procedurer helt online på tværs af EU. For at brugerne skal kunne gennemføre disse procedurer, skal der oprettes et teknisk system, så brugerne – når de ansøger om f.eks. anerkendelse af deres uddannelse som læge eller stilladsarbejder – kan bede om, at der automatisk udveksles dokumentation, som en myndighed i et EU-land allerede har udstedt. På den måde slipper brugerne for selv at grave det frem og uploade det i ansøgningsprocessen. Dette kaldes også engangsprincippet, hvor borgerne og virksomhederne ikke skal indgive de samme data til offentlige myndigheder mere end én gang.

Siden vi oversendte sagen, er der kommet et endeligt udkast til gennemførelsesretsakten fra Kommissionen, som er næsten identisk med de foreløbige udkast, vi har modtaget tidligere. Vi har dog også modtaget et ledsagende dokument med Kommissionens konsekvensvurdering af behandlingen af personoplysninger i det tekniske system for engangsprincippet. Her konkluderer Kommissionen, at forslaget til det tekniske systems udformning er i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen.

Selve udkastet er stadig af ret overordnet karakter, og de tekniske specifikationer, er ikke nævnt i udkastet. Samtidig lægger Kommissionen op til, at medlemsstaterne skal involveres i det overordnede rammesættende arbejde med systemet, men ikke når det handler om at træffe afgørelse om udviklingen af systemet.

Kommissionen har fået foretaget et meget foreløbigt skøn over de samlede omkostninger ved implementering af engangsprincippet. Det er vigtigt at fremhæve i denne sammenhæng, da vurderingen indikerer, at de danske myndigheders samlede etableringsudgifter kan blive på mere end 1 mia. kr. og de årlige driftsudgifter på op til anslået 0,4 mia. kr. Der er altså meget store tal på spil.

Forhandlingsoplæg

Regeringen støtter den fælles digital portals overordnede formål om, at det skal være lettere for EU-borgere og -virksomheder at søge information og betjene sig selv digitalt på det indre marked også på tværs af grænserne. Danmark er i front i EU med at anvende digitale løsninger. Digitalisering er et stærkt redskab til at effektivisere og modernisere administrationen, øge produktiviteten og skabe mere sammenhæng i borgernes og virksomhedernes oplevelse af den offentlige service, og vi har gradvist forbedret og udviklet den offentlige digitalisering over de sidste mange år.

Vi er dog meget forbeholdne over for indholdet af gennemførelsesretsakten. Det er vi både af økonomiske og sikkerhedsmæssige årsager og i forbindelse med persondatabeskyttelsen.

Det har hele tiden været klart, at vedtagelsen af den fælles digitale portal ville være forbundet med økonomiske konsekvenser – også da den blev vedtaget i 2018. Men som det ser ud nu, risikerer kravene forbundet med systemet til engangsprincippet at blive meget dyre at implementere for de danske myndigheder. Det skyldes et stykke hen ad vejen, at udkastet til gennemførelsesretsakten ikke er tilstrækkeligt uddybet. Der udestår bl.a. mange af de tekniske specifikationer. Derfor kan medlemsstaterne ikke påbegynde implementeringen af systemet allerede i år, og det kan give forsinkelser og gøre det dyrere. Derudover er rammene for, hvordan landene inddrages, ikke specielt klare. Det kan også medføre uforholdsmæssigt store økonomiske byrder, hvis Kommissionen ikke inddrager medlemsstaterne ved væsentlige ændringer af systemet.

Vi er altså både meget bekymrede over, hvad det vil koste, og hvordan implementeringen kan forløbe. Vi ønsker at sikre en omkostningseffektiv, teknisk mulig og brugervenlig implementering af forordningen. Det er ikke tilfældet i øjeblikket. Det er desuden afgørende, når man udvikler et system til udveksling af dokumentation mellem tusindvis af myndigheder og millioner af brugere, at risikoen for brud på persondatasikkerhed, fejl såvel som misbrug af systemet ikke øges.

Forhandlingssituationen

For at præge arbejdet i den rigtige retning har regeringen det sidste halve år i samarbejde med omkring 17 medlemsstater arbejdet for at påvirke indholdet af gennemførelsesretsakten. Flere medlemsstater deler nemlig bekymringen om, at Kommissionen ikke tilstrækkeligt har uddybet det tekniske system i forhold til, hvor langt vi burde være i processen. Det er på den baggrund lykkedes at få Kommissionen til at foretage en konsekvensanalyse af databeskyttelsen i det tekniske system med hjemmel i persondataforordningen.

Tidligere forhandlingsoplæg

Den forhenværende regering indhentede forhandlingsmandat på forordningen om en fælles digital portal i Folketingets Europaudvalg den 17. november 2017. Heri støttede Danmark formålet med forslaget, men lagde vægt på en række forhold, herunder at portalen skulle have fokus på slutbrugernes behov, og at det ikke blev unødigt bureaukratisk og ressourcekrævende for de involverede myndigheder. Derudover blev der arbejdet for, at introduktionen af portalen skulle være faseinddelt.

Overordnet følger vi altså linjen fra forhandlingsoplægget til selve forordningen, men understreger og skærper for denne gennemførelsesretsakt, hvor vigtigt det er, at medlemsstaterne kan implementere det tekniske system uden unødigt store økonomiske byrder. Desuden er sikkerheden og

efterlevelse af persondatabeskyttelsesreglerne i systemet helt afgørende. Indholdet i forhandlingsoplægget er altså:

FO Regeringen arbejder for, at Kommissionen introducerer en trinvis implementering, så kravet om automatisk udveksling af dokumentation indledningsvist kun vil gælde få af de udvalgte områder.

Samtidig lægger regeringen afgørende vægt på, at medlemslandenes byrder ved implementering af forordningen ikke skal være unødigt store. Det skal sikres ved, at gennemførelsesretsakten indeholder klare bestemmelser for governance af drift, vedligehold og videreudvikling af det tekniske system.

Derudover bør Europa-Kommissionen inden vedtagelsen af gennemførelsesretsakten fremlægge uddybede tekniske og operationelle specifikationer for det tekniske system. Her er det altafgørende, at specifikationerne beskriver et system, som garanterer en omkostningseffektiv, teknisk mulig og brugervenlig implementering af forordningen.

Derudover lægger regeringen afgørende vægt på, at gennemførelsesretsakten sikrer beskyttelsen af brugernes persondata og dataintegritet. Myndigheder bør kun pålægges at udveksle dokumentation, hvor der er gennemført en tilstrækkelig sikker identifikation af brugeren, der ønsker dokumentationen udvekslet.

Regeringen vil i den forbindelse tage højde for, at rammerne for den automatiske udveksling af dokumentation vurderes i overensstemmelse med Databeskyttelsesforordningen via en konsekvensvurdering af datasikkerheden.

Derudover arbejder regeringen for, at der opnås tilstrækkelig sikker identifikation af den myndighed, der skal modtage dokumentationen, samt at brugeren er informeret om udvekslingen af dokumentation.

Endeligt arbejder regeringen for, at Kommissionen stiller open source-komponenter til rådighed for medlemsstaternes implementering.

Og vi arbejder for at højne brugervenligheden i de digitale løsninger.

Jan E. Jørgensen: Når regeringen lægger afgørende vægt på noget, betyder det jo i sidste ende, at regeringen kan stemme imod, hvis man ikke får det, som man vil have det. Hvad betyder det så, når regeringen vil lægge afgørende vægt på at udgifterne ikke bliver unødigt store? Man kan vel altid argumentere for, at udgifterne ikke er unødigt store.

Søren Søndergaard: Mandatet omhandler en gennemførelsesretsakt til en forordning og ikke selve forordningen, som vi behandlede i udvalget den 17. november 2017. Da var vi flere partier, der stemte imod, bl.a. Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten. Enhedslistens holdning var, at det ikke var rimeligt, at vi i Danmark skulle tilpasse alle vores mange digitale platforme til at oplyse om det indre markeds rettigheder for EU-borgere og -virksomheder. Vi finder ikke, at det er Danmarks opgave at oplyse om disse, ligesom vi finder, at de væsentlige statsfinansielle omkostninger, som er forbundet med forslaget, ikke er proportionelle med de eventuelt positive effekter af forslaget. Jeg vil ikke kalde det profetisk, men vi kan jo konstatere, at de advarslerne, vi kom med dengang, nu med al tydelighed viser sig at have haft deres berettigelse. Det er blevet meget omkostningsfuldt.

Nu er det imidlertid ikke forordningen, vi behandler; den er vedtaget – det løb er kørt, desværre, med et flertal i Folketinget. Nu behandler vi gennemførelsesretsakten; forordningen skal jo gennemføres, og vi vil selvfølgelig arbejde for, at den bliver gennemført på den bedst mulige måde. Det viser sig så heldigvis, at Enhedslistens prioriteter faktisk stemmer overens med regeringens prioriteter, og det er vi jo glade for – altså borgernes retssikkerhed, datasikkerhed og at det ikke bliver unødigt dyrt og besværligt. Her er jeg enig med Jan E. Jørgensen i, at dette ”unødigt” nok kan præciseres, for som det er lagt op til, bliver omkostningerne stadig for store.

Vi er desuden overordentlig glade for, ikke bare at regeringens og vores prioriteter er de samme, men at regeringen tilmed lægger afgørende vægt på dem. Vi har jo ofte talt om, at der skulle lægges afgørende vægt på forskellige forhandlingspunkter, og derfor ville vi jo være nogle skarn, hvis vi ikke kunne støtte dette forhandlingsoplæg, hvor der virkelig bliver lagt afgørende vægt på noget, som stemmer overens med vores prioriteter. Jeg vil derfor tage spændingen ud af det hele og meddele, at vi bakker op om forhandlingsoplægget.

Når det så er sagt, kan jeg alligevel ikke lade være at rejse en mere generel diskussion. Gennemårene har der været adskillige situationer – både under den siddende regering, under den tidligere regering og under Thorning-regeringen – hvor Enhedslisten har sagt, at noget er så vigtigt, at der bør lægges afgørende vægt på det. Og så har vi fra skiftende regeringer inklusive den siddende fået at vide, at man meldte sig ud af forhandlingerne, hvis man lagde afgørende vægt. At gøre det ville angiveligt være det samme som at sige: ”I skal ikke regne med os”. Så var man efter sigende ude af det gode selskab; man sad i et hjørne for sig selv og havde absolut ingen indflydelse på noget som helst. Derfor ligger det jo lidt på den flade hånd at spørge: Har regeringen med denne tilkendegivelse meldt sig totalt ud af forhandlingerne, sat sig hen i et hjørne og isoleret sig selv uden nogen som helst mulighed for at få indflydelse på det endelige resultat?

Erhvervsministeren: Jan E. Jørgensens spørgsmål er godt, men svært at give et præcist svar på. Egentlig bliver der spurgt om, hvornår byrderne er tilstrækkelig lave til, at man finder det rimeligt. Det er svært at sætte en præcis grænse, da der på nuværende tidspunkt er så store usikkerheder om systemets endelige udformning, og det er også grunden til, at jeg var lidt firkantet i talen om gennemførelsesretsakten. Det bedste, vi har at holde os til, er de givne estimater om, at det for Danmarks vedkommende vil beløbe sig til 1 mia. kr. i omstilling og 0,4 mia. kr. i løbende årlige udgifter. Man kan selvfølgelig have forskellige holdninger til, hvorvidt omkostningerne står mål med den værdi, som systemet vil kunne skabe for vores samfund. Regeringens holdning er, at omkostningerne er alt for høje, som de ligger nu; de skal væsentligt ned, før tingene i vores optik står mål med hinanden. Jeg er slet ikke i tvivl om, at der – hvis man gennemfører dette – vil være muligheder i det; det er et spændende system, men tingene skal stå mål med hinanden. Da estimaterne er så usikre, som de er, har jeg svært ved at skulle nævne et beløb, hvormed man ville være klar til at hugge til. Der er dog ingen tvivl om, at det skal være en markant lavere udgift. Det er desværre så præcist et svar, jeg kan give.

Søren Søndergaards profetier om udgifterne har ikke ramt helt ved siden af. Det er jo bl.a. derfor, vi forelægger dette forhandlingsoplæg. Jeg er glad for tilkendegivelsen om, at vores prioriteter stemmer overens, nu hvor vi skal få tingene til at blive bedre. Jeg er også glad for – og det ligger lidt i forlængelse af det andet spørgsmål om det her med indflydelse på situationen – at vi sammen med

17 andre lande har underskrevet et brev, der påpeger manglerne i udkastet og efterspørger forbedringer fra Kommissionens side.

Sætter man sig selv uden for forhandlingerne, når man lægger afgørende vægt? Det vil der selvfølgelig altid være en risiko for. Det er derfor, vi ofte nævner denne mulighed, når vi drøfter vægte. Men her er der tale om en gennemførelsesretsakt; der er kort tid at arbejde i, og landenes indflydelse er begrænset, så her er der virkelig behov for, at vi sætter foden ned – forhåbentligt er der mange, der gør det – og får givet en timeout til dette system, så det kan blive ordentligt. I denne situation er jeg derfor ikke bange for at blive sat uden for døren, men det ændrer ikke ved, at jeg godt kan se andre forhandlingssituationer, hvor afgørende vægt kan – havde jeg nær sagt – ”vægte” ind på en anden måde. Her er jeg under alle omstændigheder ret sikker på, at det er det, der skal til for at opnå de prioriterer, som jeg er glad for, at vi er enige om.

Jan E. Jørgensen: Det er fair nok, at regeringen skal have et vist forhandlingsrum.

Søren Søndergaard: Ministeren skal overhovedet ikke prøve at undskylde eller bortforklare noget. Vi er jo kun glade for, at man sætter hælene ned, når forslag helt åbenlyst går i en forkert retning og er uhensigtsmæssige. Vi støtter, at man har lagt de her afgørende vægte, og jeg vil bare ønske ministeren al mulig held og lykke i forhandlingerne, for det, vi står med, er ikke særlig godt, og det er vigtigt, at det ikke ender på den måde, som der er lagt op til.

Den fungerende formand: Jeg kan konkludere, at der ikke er et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Dansk Folkeparti og Nye Borgerlige har ytret sig imod det.

Punkt 6. Siden sidst: Orientering om kommende forhandlingsoplæg på Digital Markets Act og Digital Services Act

KOM (2020) 0825 og KOM (2020) 0842

KOM (2020) 0842 – bilag 1 (grund- og nærhedsnotat om forslaget om digitale markeder)

KOM (2020) 0825 – bilag 1 (grund- og nærhedsnotat om forslaget om indre marked for digitale tjenester)

KOM (2020) 0825 – bilag 2 (Erhvervsudvalgets udtalelse vedr. forslaget om indre marked for digitale tjenester)

EUU alm. del (20) – bilag 162 (henvendelse af 12/12-20 fra Berlingske, Jysk Fynske Medier og JP/Politikens Hus vedr. forslaget om indre marked for digitale tjenester)

EU-note (20) – E 20 (EU-note af 9/2-21 om forslaget om indre marked for digitale tjenester)

Erhvervsministeren: Digitale platforme har stor og voksende betydning i den digitale økonomi og giver mange muligheder for både virksomheder og forbrugere. Men den digitale udvikling medfører også nye udfordringer bl.a. for forbrugerne og for konkurrencen, men også bredere i forhold til f.eks. at udbrede ulovligt indhold.

Kommissionen fremsatte kort inden jul forslag til to nye forordninger, der begge har fokus på digitale platforme og techgiganter, herunder deres ansvar og forpligtelser: Digital Services Act og Digital Markets Act.

Digital Services Act

Digital Services Act ophæver dele af det 20 år gamle e-handelsdirektivs bestemmelser om platformes ansvarsfrihed i forhold til formidlet information og direktivets generelle forbud mod overvågningsforpligtelser.

Digital Services Act lægger op til en række nye forpligtelser for digitale tjenester. Det er helt centralt for regeringen, at den digitale omstilling sker på ansvarlig vis. Derfor er der behov for skærpede krav over for de digitale platforme i forhold til, hvordan informationer spredes. Der skal ikke være ulovligt indhold, der får lov til at florere på internettet.

Regeringen er derfor positiv over for en række af de skærpede forpligtelser, som Kommissionen lægger op til, herunder krav om procedurer for anmeldelse og fjernelse af ulovligt indhold, transparensrapportering og kontrol af sælgere på platformene. Regeringen ser dog gerne, at der i forordningen også bliver stillet krav til, at i hvert fald de største platforme mere proaktivt skal bidrage til at fjerne ulovligt indhold og sørge for, at det forbliver nedtaget.

Digital Markets Act

Nu vil jeg vende mig mod den anden forordning – Digital Markets Act. Her er fokus på de allerstørste digitale platforme og påvirkningen på konkurrencen.

De digitale platforme, der fungerer som såkaldte "gatekeepere" for den digitale økonomi, er så store, at de reelt kan bestemme regler og rammer – både for andre virksomheder og forbrugere.

Forslaget giver mulighed for, at Kommissionen kan gribe hurtigere ind, så vi undgår, at markeder udvikler sig til monopoler.

Regeringen støtter forslaget og Kommissionens intention om at skabe en mere åben og fair platformøkonomi. Regeringen ser behov for skærpede krav over for de største digitale platforme. Her er det centralt, at der indføres en liste med forpligtelser, som gatekeepere skal leve op til, og hertil lægger regeringen vægt på, at kravene derudover kan skræddersyes til den enkelte gatekeeper – så vi kan ramme den skadelige adfærd.

Derfor skal platformene også kunne pålægges betydelige bøder, hvis de ikke lever op til kravene i forordningen.

Videre proces

Der er tale om to store og meget vigtige – men også komplekse – sager. Jeg vil derfor gerne tilbyde udvalget en teknisk gennemgang af de to forslag. Jeg forventer at forelægge begge sager til tidlige forhandlingsoplæg i maj.

Digital Governance Act

Til maj forventer jeg også – udover DSA'en og DMA'en – at forelægge forordningen for europæisk datastyring som forhandlingsoplæg. Denne orienterede jeg jer om, da jeg var forbi i februar.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

Punkt 7. Uformel videokonference for EU's udenrigsministre den 19. april 2021

EUU alm. del (20) – bilag 441 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: Videokonferencen var oprindeligt planlagt som et formelt udenrigsrådsmøde i Luxembourg, men er nu ændret til et uformelt videomøde. Grundet det virtuelle format er det besluttet at udsætte drøftelsen af Vestbalkan, hvormed Ukraine og Etiopien er eneste formelle diskussionspunkter på dagsordenen. Jeg forelægger alle punkter til orientering.

Udg. 1. Vestbalkan

– *Politisk drøftelse*

Videokonference 19/4-21 - udenrigsanliggender – bilag 1 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (20) – bilag 295 (udvalgsmødereferat side 71, senest behandlet i

EUU 9/10-20)

Punktet var udgået.

2. Ukraine

– Politisk drøftelse

Videokonference 19/4-21 - udenrigsanliggender – bilag 1 (samlenotat side 4)

Udenrigsministeren: På videokonferencen ventes en drøftelse af Ukraine, som er sat på dagsordenen på bl.a. dansk opfordring. Det ser jeg et behov for, ikke mindst i lyset af den bekymrende udvikling i det østlige Ukraine, på Krim-halvøen og langs grænsen til Rusland.

Situationen er eskaleret siden slutningen af marts. Antallet af våbenhvileovertrædelser langs kontaktlinjen i Donbass-regionen er markant forøget. Efter en forholdsvis stabil periode efter våbenhvilen indgået i sommeren 2020, mister flere ukrainske soldater nu livet hver uge. Forhandlingerne i OSCE's trilaterale kontaktgruppe er fastlåste, og der er ikke udsigt til fremskridt om en politisk løsning i Normandiet-formatet, med fransk og tysk deltagelse.

På samme tid ses usædvanlig russisk militær aktivitet på Krim og langs Ukraines nordøstlige grænse mod Rusland. Der er tilført et betydeligt antal styrker til området fra andre dele af Rusland. Situationen udvikler sig løbende og det eksakte omfang kan være vanskeligt at fastslå. Det anslås dog allerede nu at være den største styrkeopbygning siden konflikten højdepunkt i 2014.

Situationen er åbenlyst bekymrende, og jeg følger den nøje sammen med allierede og partnere. Jeg talte den 9. april med min ukrainske kollega Dmytro Kuleba, der tegnede et alvorligt billede. Efter videokonferencen på mandag vil der være et uformelt videomøde mellem EU's udenrigsministre og Kuleba, ligesom han deltog ved et møde i NATO-Ukraine-kommissionen i tirsdags, hvor der var lejlighed til at drøfte situationen samt mulige reaktioner fra NATO's side.

På videokonferencen vil jeg bekræfte Danmarks utvetydige støtte til Ukraines suverænitet og territoriale integritet og opfordre til, at EU sender lignende tydelige budskaber. Ukraine skal vide, at de ikke står alene. Det påhviler nu Rusland at deeskalere situationen. Rusland skal forstå, at vi ikke vil finde os i militær intimidering på denne måde i Europa.

Samtidigt er det vigtigt, at Ukraine fortsætter sine reformbestrebelse og ikke lader sig provokere. Det vil kun blive misbrugt fra russisk side.

De fortsatte reformer er afgørende for at styrke Ukraines stabilitet, demokrati og europæiske tilnærmelse. Det er også derfor, at Danmark har så stort et engagement i Ukraine og at vi har påtaget os lederskabet for EU's anti-korrupsionsprogram. Reformerne er et langt sejt træk, men de er nødvendige for at styrke Ukraine på lang sigt, også mod russisk påvirkning.

Katarina Ammitzbøll: Det er godt med et skærpet fokus på Ukraine og Rusland. Ud fra hvad man kan læse sig til i øjeblikket, er situationen er yderst kritisk. Hvad forestiller udenrigsministeren sig, at man kan gøre med hensyn til Rusland, både i forbindelse med Ukraine og styrkeopbygning, men selvfølgelig også i forbindelse med Aleksej Navalnyj, der nu er blevet overflyttet til et fængsel, hvilket lader til at være meget hårdt for hans fysiske og psykiske helbred. Kan ministeren sige lidt mere om, at Ukraine ikke skal føle, at de står alene? Ligger der handling bag ordene?

Desuden blev der talt om reformproces. Er der i denne forbindelse noget, vi gør eller kan gøre, f.eks. gennem vores naboskabsprogram? Er der elementer, som man kan sætte noget mere fokus på? Så vidt jeg ved, har vi en repræsentant derovre. Kunne udenrigsministeren uddybe dette?

Udenrigsministeren: Ruslands troppeopbygning på Krim og på grænsen til Ukraine er stærkt bekymrende og udgør de største troppeopbygninger og -omflytninger siden 2014, hvor konflikten var meget høj. Det har altid været en mærkesag for skiftende regeringer i Danmark, inklusive for denne regering, at få sat Ukraine på dagsordenen. Derfor er jeg glad for, at vi får den drøftelse blandt EU's udenrigsministre om, hvordan vi kan støtte Ukraine. Vi er partnere med Ukraine i EU, og jeg ved, at både det danske forsøg på at få EU med og den danske bilaterale støtte betyder rigtig meget i øjeblikket. Ukraine beder netop om offentlige støtteerklæringer, hvilket jeg gav efter min samtale med Kuleba den 9. april.

Ukraines evne til selvforsvar er væsentlig højere i dag, end den var i 2014. Dette har Danmark bidraget til, også gennem langsigtet støtte. Vi har bl.a. bidraget med personel til den internationale, canadisk ledede militære træningsmission, til EU's civile træningsmission samt monitoreringskapaciteter til OSCE's SMM-mission langs kontaktlinjen, men situationen i Ukraine er anspændt. På nuværende tidspunkt handler det først og fremmest om at sende de rette signaler, da Ukraine ikke har anmodet om yderligere militære bidrag.

Mere generelt vil jeg sige, at den bedste sikring med henblik på Ukraines fremtid og styrke er at fortsætte reformprocesserne i landet. Her spiller Danmark en særlig rolle i bekæmpelse af korrup-tion. Ukraine er et naboskabsprogramland for Danmark, hvilket betyder, at vi desuden har aktiviteter f.eks. for unge i Ukraine, som jo udgør den fremtidige demokratiske rygrad i landet. Så det er et vigtigt fokuspunkt for os, men jeg skal ikke lægge skjul på, at vi er bekymrede over Ruslands mili-tære ageren. I mange andre sammenhænge har vi set Rusland foretage sig ting, som er bekym-rende for sikkerheden i vesten.

3. Etiopien

– *Politisk drøftelse*

Videokonference 19/4-21 - udenrigsanliggender – bilag 1 (samlenotat side 6)

Udenrigsministeren: Herudover ventes en drøftelse af situationen i Etiopien, særligt den meget bekymrende udvikling i Tigray-regionen. Den finske udenrigsminister Pekka Haavisto forventes her at afrapportere fra sit besøg i Etiopien i sidste uge, som han har foretaget på vegne af EU's udenrigsrepræsentant Josep Borrell.

Konflikten i Tigray har haft enorme konsekvenser for regionens befolkning, hvor 4,5 millioner – ud af en befolkning på omkring 6 millioner – nu vurderes at have behov for humanitær nødhjælp, mens over en million er blevet fordrevet. Konflikten har desuden medvirket til omfattende ødelæggelser af bl.a. medicinske faciliteter og flygtningelejre.

Humanitær adgang har været en kæmpe udfordring. Heldigvis er der efter massivt internationalt pres sket forbedringer med hensyn til bureaukratiske begrænsninger, men adgangen er fortsat stærkt udfordret af sikkerhedssituationen på jorden.

Den etiopiske menneskerettighedskommission og andre aktører som Human Rights Watch og Amnesty International har i flere rapporter peget på alvorlige menneskerettighedskrænkelser, henrettelser og drab på civile samt systematiske seksuelle krænkelser og overgreb i Tigray. Beskyldninger rettes mod alle militære aktører involveret i konflikten. Det gælder også Eritreas bekymrende involvering.

Den etiopiske regering og premierminister, Abiy Ahmed, har offentligt anerkendt, at der har fundet alvorlige menneskerettighedskrænkelser sted i Tigray. Ligeledes har Abiy og regeringen understreget, at enhver soldat skal holdes ansvarlig for ethvert brud på menneskerettighederne. Regeringen har også åbnet for, at menneskerettighedskrænkelser nu kan undersøges – også af FN.

Jeg talte derfor i torsdags med den etiopiske vicepremier- og udenrigsminister Demeke Mekonnen. Jeg fremhævede min store bekymring over den humanitære situation og den manglende beskyttelse af civile. Jeg anerkendte den forbedrede adgang til regionen, men understregede, at vi fortsat ser store udfordringer.

Jeg fremhævede det store behov for at tilvejebringe bedre fakta om de begåede forbrydelser i Tigray, så ansvaret kan placeres, og gerningspersoner retsforfølges, ligesom jeg gav udtryk for min store bekymring over den rolle, som eritreiske styrker og regionale militser har spillet. Ministeren understregede over for mig, at den etiopiske regering var forpligtet til at undersøge menneskerettighedskrænkelser. Det er som sagt et løfte, som jeg vil holde min etiopiske kollega op på.

Søren Søndergaard: Situationen er ekstremt alvorlig i Tigray, men det afspejler måske de store forhåbninger, mange af os havde til Abiy Ahmed, og som jo bl.a. gav sig udtryk ved, at han fik Nobels fredspris i 2019. Nogle af de forhåbninger er måske blegnet lidt på den demokratiske front. Derfor ville jeg høre, om ministeren kunne udvide billedet en vurdering af den demokratiske situation i Etiopien. I Eritrea er den helt forfærdelig – det ved vi; men hvordan står det til med de forhåb-

ninger, der er i Etiopien? Når jeg spørger, er det, fordi Danmark mig bekendt skal afholde en konference i FN-regi i samarbejde med Etiopien, og derfor kunne det være relevant at supplere med det perspektiv.

Udenrigsministeren: Jeg deler absolut den bekymring, som Søren Søndergaard beskriver, også med henblik på centralregeringen i Etiopien, Abiy og de forventninger og forhåbninger, der var, til et stabilt og demokratisk Etiopien. Der er valg i Etiopien den 5. juni 2021, og det er afgørende, at det bliver gennemført frit, retfærdigt, stabilt og demokratisk. Dette nævnte jeg desuden i min samtale med udenrigsministeren, at vi lagde vægt på det og ville give støtte til det, fordi det er helt afgørende. Det er ikke kun Danmark og EU, men en række andre lande, der har lagt massivt pres på den etiopiske regering om at leve op til sine forpligtelser, bl.a. med hensyn til konflikten, øget humanitær adgang, adgang for international presse og internationale undersøgelser af de pågående menneskerettighedskrænkelser. G7-landene udsendte den 2. april 2021 en fælleserklæring, der udtrykte de stærke bekymringer for situationen i Tigray. USA har under den nye Biden-administration især lagt et massivt pres på Etiopien. En række europæiske ledere har desuden drøftet situationen med premierminister Abiy, og det er vigtigt, at vi fastholder presset. Det er det budskab, jeg vil tage med til mine udenrigsministerkolleger på mandag. Her skal vi spille en særlig rolle. En kernegruppe af donorer, der ud over Danmark tæller Sverige, Irland, Schweiz, Storbritannien, Tyskland, EU og USA, indgår i aktiv dialog med den etiopiske regering, bl.a. for at øge presset for humanitær adgang, både med hensyn til valget og til situationen i Tigray. Det er vigtigt, at vi fortsætter med at forfølge det.

4. Eventuelt

Rådskonklusioner om Sahel og den indo-pacifiske region

Endelig vil jeg nævne, at vi også i forbindelse med videokonferencen forventer at vedtage nye rådskonklusioner om Sahel, der samtidig vil udgøre EU's reviderede Sahelstrategi. Fra dansk side har vi været tæt engageret i forhandlingerne og arbejdet for en sammentænkt indsats, hvor udviklingsaspektet står centralt sammen med sikkerhedsindsatsen. Det skal gå hånd i hånd. Særligt militærkuppet i Mali har understreget behovet for at stille endnu klarere krav til Sahellandene inden for god regeringsførelse, respekt for menneskerettighederne inklusiv kvinders rettigheder og bekæmpelse af korrupsion. Det er vi lykkedes med at få afspejlet i rådskonklusionerne. Jeg er derfor samlet tilfreds med resultatet, der flugter med danske prioriteter og understreger behovet for et stærkt regionalt perspektiv.

Der ventes også vedtaget rådskonklusioner om den indo-pacifiske region, dvs. landene omkring det Indiske Ocean og Stillehavet. Rådskonklusionerne medfører, at der udvikles og lanceres en strategi for EU's engagement med landene i regionen. Formålet er, at EU styrker sine relationer, partnerskaber og sit engagement med ligesindede lande – også i lyset af Kinas stigende betydning og indflydelse. Danmark har i forhandlingerne lagt særlig vægt på et bredspektret EU engagement, herunder for klima og maritime aspekter såsom retten til fri sejlads.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

5. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 8. Uformel videokonference for EU's europaministre den 20. april 2021

EUU alm. del (20) – bilag 441 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: Covid-19-situationen gør, at der som udgangspunkt fortsat ikke afholdes fysiske rådsmøder. Alle punkter forelægges til orientering. Der er tale om en længere dagsorden. Vi skal drøfte den landespecifikke retsstatsdialog, som denne gang har fokus på Tyskland, Irland, Grækenland, Spanien og Frankrig. Der vil også blive gjort status over koordinationen af indsatsen mod covid-19 samt forholdet mellem EU og Storbritannien. Desuden vil formandskabet informere om status for EU-udvidelse og Konferencen om Europas Fremtid.

1. Forholdet mellem EU og Storbritannien

– *Status*

KOM (2020) 0856 og KOM (2020) 0855

Videokonference 20/4-21 – almindelige anliggender – bilag 1 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (20) – bilag 207 (notat af 29/12-20 vedr. aftalen mellem EU og Storbritannien)

EUU alm. del (19) – bilag 428 (fortroligt udvalgsrådsreferat side 640 FO, forhandlingsoplæg forelagt 6/2-20)

Udenrigsministeren: Brexit-aftalen har været midlertidigt i kraft siden årsskiftet, men afventer fortsat Europa-Parlamentets endelige godkendelse, som ventes på plenarforsamlingen i slutningen af april. Der har navnlig på britisk side været betydelige udfordringer i forbindelse med de nye administrative og kontrolmæssige aspekter i samhandlen, som er en uundgåelig konsekvens af Brexit. Storbritannien har endnu engang måtte udsætte kontrol med import og eksport af varer på de fleste områder indtil udgangen af 2021.

Forholdet mellem EU og Storbritannien under de nye rammevilkår har indtil videre været præget af en række konflikter. Den væsentligste Brexit-relaterede konflikt vedrører udmøntningen af Nordirlandsprotokollen under Udrædelsesaftalen, der er central for den nordirske fredsftale såvel som sikringen af EU's indre marked, som Nordirland fortsat er knyttet til.

Den 3. marts forlængede Storbritannien egenhændigt og uden forudgående dialog med EU en række overgangsperioder for bl.a. kontrol med handel af landbrugsvarer mellem Storbritannien og Nordirland, der stod til udløb med udgangen marts. Kommissionen indledte som reaktion den 15. marts en traktatkrænkelssag mod Storbritannien.

Selv om Kommissionen er i dialog med Storbritannien om at finde konstruktive løsninger, er det ikke en særlig positiv start på det nye forhold. Det er dog lykkedes at blive enige med Storbritannien om et forum for samarbejde om finansielle tjenesteydelser. Det omhandler informationsudveksling og berører ikke EU's beslutningsautonomi på området. Fra dansk side støtter vi aftalen om etablering af dette forum.

På videokonferencen forventer jeg en status over samarbejdet mellem EU og Storbritannien efter Brexit og herunder udeståender i forbindelse med Nordirlandsprotokollen. Jeg håber, at Storbritannien snart vil vise sig mere rimelig og konstruktiv i de forskellige udeståender, så vi kan få forholdet og samarbejdet mellem EU og Storbritannien ind i en mere positiv gænge.

Søren Søndergaard: Jeg har selvfølgelig forståelse for, at aftaler skal overholdes, men ser ministeren nogen sammenhæng mellem det, at Storbritannien har udskudt deres aftale med Nordirland, og de uroligheder, der foregår i Nordirland? Der er jo ingen tvivl om, at den de facto forening af Irland, som er sket, ikke tiltaler unionisterne i Nordirland.

Udenrigsministeren: Den sammenhæng kan man godt spekulere over, men jeg ved det sådan set ikke. Det rejser samtidig det spørgsmål, hvorfor EU ikke kan være mere fleksibel. Storbritannien ønsker jo ikke at forlænge overgangsordningen i udtrædelsesaftalen, selv om EU faktisk tilbød det. Alligevel har EU udvist ekstra fleksibilitet og er gået med til, at en række af elementerne i Nordirlandsprotokollen kunne udskydes yderligere. Vi vil endda nok ikke afvise en yderligere udskydelse, og Kommissionen forsøger nu igen at engagere briterne i konstruktive løsninger. Men det skal i givet fald aftales mellem parterne, og når det indebærer risici for det indre marked, er det ikke noget, som Storbritannien bare selv kan beslutte. Vi har brug for en sikkerhed for, at Storbritannien ikke forsøger at løbe fra aftaler, men rent faktisk gennemfører Nordirlandsprotokollen. Boris Johnson fravalgte selv den model for mere smidig grænsehåndtering, som EU ellers havde forhandlet på plads med Theresa May, altså hvor Storbritannien blev tilknyttet EU's toldunion. Det kunne have været en anden model.

2. Konferencen om Europas fremtid

– *Orientering fra formandskabet*

KOM (2020) 0027

Videokonference 20/4-21 – almindelige anliggender – bilag 1 (sammenotat side 6)

Udenrigsministeren: Jeg venter ikke en egentlig drøftelse, blot en kort status over forberedelsesarbejdet. Siden sidst har den bestyrelse, som har fået ansvaret for den daglige tilrettelæggelse af konferencen, mødtes et par gange.

Går det efter planen, vil konferencen officielt blive indledt den 9. maj i Strasbourg. Det er dog stadig uvist, om det bliver som en digital begivenhed, et egentligt fysisk møde eller en blanding. Det afhænger af covid-19-situationen. Samtidig er det planen, at Kommissionens digitale platform for borgerdialogerne vil blive lanceret den 19. april.

Selv om der gøres fremskridt, er der desværre stadig en række praktiske spørgsmål, som vi mangler at få svar på. Det gælder bl.a. spørgsmålet om afviklingen af plenarmøderne og den nøjagtige sammensætning af deltagerne i konferencen. Jeg forventer, at bestyrelsen inden for de næste uger vil gøre os klogere på de spørgsmål.

Jeg glæder mig meget til at komme i gang med det politiske arbejde på Konferencen og med debatten med borgerne. Som I formentligt har bemærket, har jeg sat mig i spidsen for at samle en bred gruppe af ligesindede medlemslande om et fælles indspil til Konferencen. Målet er at præge dagsordenen og forventningerne til Konferencen fra starten. Derfor er jeg glad for, at det er lykkedes at samle en gruppe af tolv ligesindede lande, som dækker alle fire hjørner af EU.

Det fælles hovedbudskab er, at Konferencen bør fokusere på, hvordan EU leverer reelle politiske resultater til gavn for borgerne på de områder, som betyder mest for dem. Vi ønsker også, at Konferencen skal fokusere på øget åbenhed og en styrket rolle for de nationale parlamenter.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

3. Den landespecifikke retsstatsdialog

– *Politisk drøftelse*

KOM (2020) 0580 og SWD (2020) 0300-0326

Videokonference 20/4-21 – almindelige anliggender – bilag 1 (samlenotat side 8)

Udenrigsministeren: På den uformelle videokonference i november havde vi den første landespecifikke drøftelse af de første fem landekapitler i Kommissionens retsstatsrapport. På den kommende uformelle videokonference er der planlagt drøftelser af de næste fem landekapitler: Tyskland, Irland, Grækenland, Spanien og Frankrig.

Som I ved, er det er afgørende for regeringen, at alle medlemsstater lever op til EU's grundlæggende værdier. Ikke mindst retsstatsprincippet. Kommissionens retsstatsrapport og dialogen i Rådet er vigtige redskaber til tidligere at opdage og forebygge negative tendenser, før de for alvor udvikler sig til problemer, som det er svært at rette op på. Derfor er jeg stolt af, at Danmark kunne bidrage til at få initiativet godt fra start ved at være blandt de første fem lande, der blev drøftet i november.

Jeg forventer, at vi får en konstruktiv erfaringsudveksling ligesom sidste gang. Og jeg vil engagere mig aktivt i drøftelserne og støtte op om formatet, så det bliver videreført under fremtidige formandskaber. På den måde kan medlemslandene fortsætte med løbende at se hinanden i kortene og være med til at sikre efterlevelsen af retsstatsprincippet.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

4. Udvidelse og stabiliserings- og associeringsprocessen

– Status

KOM (2020) 0057, SWD (2020) 0046 og SWD (2020) 0047

Videokonference 20/4-21 – almindelige anliggender – bilag 1 (samlenotat side 10)
EUU alm. del (20) – bilag 334 (udvalgsmødereferat side 142, senest behandlet i
EUU 5/11-20)

Udenrigsministeren: Der kan især forventes fokus på to sager. For det første spørgsmålet om forhandlingsrammer for optagelsesforhandlingerne med Albanien og Nordmakedonien. Den anden sag vedrører Montenegro og Serbien.

Albanien og Nordmakedonien

Som bekendt besluttede Rådet i marts sidste år at give grønt lys for, at der kan indledes optagelsesforhandlinger med de to lande. I november sidste år fremlagde Kommissionen sine udkast til forhandlingsrammer for Albanien og Nordmakedonien. Jeg forelagde sagen for udvalget samme måned.

Som jeg sagde i min forelæggelse, er forhandlingsrammerne blevet udarbejdet med udgangspunkt i den ny metode for udvidelsen, der blev indført i marts sidste år. Det er vi tilfredse med, og Danmark støtter op om forslagene til forhandlingsrammer, som de nu foreligger.

Imidlertid har et medlemsland blokeret for forhandlingsrammen for Nordmakedonien på grund af en bilateral strid. Vetoet vedrører ikke forhandlingsrammen for Albanien, men en række medlemslande ønsker ikke at opsplitte vedtagelsen af forhandlingsrammerne for de to lande. Så vedtagelsen af begge forhandlingsrammer er foreløbigt sat på hold. På videokonferencen får vi forhåbentlig en tilkendegivelse om, hvorvidt der er udsigt til, at det blokerende medlemsland har til hensigt at hæve sit veto.

Det er ikke nogen hemmelighed, at vi fra dansk side har opstillet kriterier for, at landene skal kunne blive inviteret til optagelsesforhandlinger. Det gør vi stadig. Både Albanien og Nordmakedonien skal levere på de kriterier, der blev opstillet i marts sidste år.

Montenegro og Serbien

Både Montenegro og Serbien forhandler som bekendt allerede om optagelse i EU. Begge lande har erklæret, at de ønsker at forhandle videre under den nye metode for udvidelsen. Det er meget glædeligt. Den nye metode er bedre end den gamle, da den dels indeholder skrappe krav til respekt for demokrati og retsstatsprincipper, dels rummer bedre muligheder for at skrue udvidelsesprocessen tilbage, hvis udviklingen går den forkerte vej. Og så er det nu engang enklest, hvis alle lande fremover forhandler efter den samme metode.

Nu arbejdes der på at finde en model for, hvordan de to landes eksisterende forhandlingsrammer kan tilpasses den ny metode. En række medlemslande håber, at der kan komme en afklaring på dette inden for de kommende måneder, så der kan afholdes regeringskonferencer med de to lande til juni. Disse regeringskonferencer skal markere overgangen til den nye metode og fremlægge en køreplan for de videre forhandlinger. Fra regeringens side støtter vi, at der bliver afholdt sådanne regeringskonferencer.

Det er ikke min forventning, at der bliver truffet beslutninger vedrørende udvidelsen på videokonferencen. Der vil primært være tale om, at formandskabet gør status over de to sager, jeg netop har omtalt.

Katarina Ammitzbøll: Ministeren lød ret positiv over for den nye metode, men tidligere har statsministeren været ret kritisk over for overhovedet tale om optagelse. Er der sket et skifte i regeringens politik? Hvad er det ved den nye metode, der gør, at man er mere positiv?

Udenrigsministeren: Hvis man skal lave en analogi for Kommissionens nye metodologi, som vi har presset på for at få, så er det en rulletrappemodel. Tidligere var det, som om rulletrappen kun kunne køre én vej – hen mod optagelse. Den nye metode giver imidlertid mulighed for at køre rulletrappen tilbage, hvis der er tilbageskridt, hvilket er vigtigt set fra regeringens perspektiv. Det drejer sig bl.a. om områder som demokrati, retsstat, korrupsion i ansøgerlandet, når man forhandler. Derfor er det vigtigt med den nye metode, og derfor har vi været optagede af at få den på plads. Det er positivt, at alle landene på Vestbalkan nu bliver omfattet af den nye metode, så der er en fælles metode. Når vi taler om udvidelsesprocessen, har det jo hele tiden været regeringens linje, at det skal være en strengt meritbaseret tilgang. Det er vigtigt, at man gennemfører og håndhæver reformerne, særligt inden for områder som demokrati og retsstatsprincipper. Hvis noget så går tilbage, skal det også reflekteres ved, at man så kommer længere væk fra et eventuelt medlemskab.

5. Covid-19 EU-koordination

– Status

Videokonference 20/4-21 – almindelige anliggender – bilag 1 (samlenotat side 12)

Udenrigsministeren: Der er på nuværende tidspunkt ikke lagt op til en egentlig drøftelse. Det er forventningen, at Kommissionen vil give en status på den seneste udvikling. Den forventes at omhandle tre forhold.

For det første den generelle sundhedssituation og status for vaccineudrulningen. Vi står fortsat i en kritisk situation i mange lande. Generelt har der været stigende smittetal i Europa de sidste mange uger. Flere lande har måtte indføre nye restriktioner eller udsætte planlagte genåbninger. Særligt spredningen af de nye virusvarianter og mutationer udgør en trussel, som vi skal tage os i agt for. Det er også derfor, at det er så afgørende, at vi fortsætter arbejdet med at få accelereret vaccineudrulningen. Kommissionen, Danmark og flere andre medlemslande arbejder på højtryk for at øge tempoet. Der bliver lagt stort pres på vaccineproducenterne, og muligheder for at opskalere produktionen undersøges.

For det andet forventer jeg, at Kommissionen vil give en status for udviklingen af det europæiske coronapas – det såkaldte digitale grønne certifikat – der sikrer, at medlemslandenes egne coronapas kan arbejde sammen og vil gøre det lettere at rejse i EU. Jeg var allerede i sidste uge her i udvalget for at sikre mig opbakning til regeringens linje i sagen. Som der også var opbakning til her i udvalget, lægger vi stor vægt på at fastholde, at det er medlemslandene, der beslutter at skærpe og lempe deres rejserestriktioner. Forhandlingerne går stærkt, og i går gav vi i Rådet formandskabet mandat til at indlede forhandlinger med Europa-Parlamentet. Vi håber, at forhandlingerne går hurtigt, så vi kan tage det europæiske coronapas i brug i slutningen af juni.

Herudover kan spørgsmålet om EU's fælles vaccinedelingsmekanisme komme op. Arbejdet med at etablere mekanismen er i gang. Men vi skal have sat yderligere fart på processen, så vi er klar til at dele vacciner, så snart det er muligt. Her er det centralt, at vaccinedelingsmekanismen komplementerer COVAX-faciliteten. Donation af vacciner er ikke kun et spørgsmål om solidaritet. Det er også spørgsmål om vores fælles sundhed. At få vaccinationsprogrammer rullet ud i EU's nærømråder vil være med til at sikre vores egne befolkninger imod nye mutationer og smittekæder. Men donation og adgang til vacciner er også et sikkerhedspolitisk spørgsmål. Kina og Rusland bruger donation og salg af vacciner som et redskab til at øge deres indflydelse i EU's nærømråde. Det sker på bekostning af EU. Det skal vi modarbejde. EU skal ind i kampen, og det presser vi på for fra dansk side.

Udvalget havde ingen kommentarer til dette punkt.

6. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

7. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 14.52.